

Genoptrykning af Skov- og Naturstyrelsens

NYT om naturbeskyttelsesloven

Oktober 2000 – Indrykning nr. 269-278

Indhold

- 269. Lov om ændring af visse miljølove (Implementering af Århus-konventionen m.v.) (NBSKL § 60 b og § 86)
- 270. Vejledning om genopretning af vådområder (NBSKL § 60 a m.fl.)
- 271. Bekendtgørelse nr. 382 af 2. maj 2000 om ikrafttræden for Bornholms Amt af strandbeskyttelseslinjen og af forskellige bestemmelser i naturbeskyttelsesloven (NBSKL §§ 15 – 15 b)
- 272. Handlingsplan for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse
- 273. Fortidsmindebeskyttelseslinjens gyldighed på søterritoriet (§ 18)
- 274. Åbeskyttelseslinjen i sager om forlægning af vandløb (NBSKL § 16)
- 275. Naturklagenævnsafgørelser (formandsafgørelser) om retablering af ulovlige indgreb i arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (NBSKL § 3)
- 276. Naturklagenævnsafgørelse om opfyldning af et vandhul i byzone omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3
- 277. Naturklagenævnsafgørelse (formandsafgørelse) om beregning af klagefristen (NBSKL § 87, stk. 1)
- 278. Højesteretsdom om en frivillig fredning af et kastanietræ

269. Lov om ændring af visse miljølove (Implementering af Århus-konventionen m.v.) (NBSKL § 60 b og § 86)

Ved lov nr. 447 af 31. maj 2000 er en række miljølove blevet ændret, først og fremmest med henblik på at kunne opfylde bestemmelserne i Konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet ("Århus-konventionen"), der blev underskrevet i Århus ifm. den europæiske miljøministerkonference i juni md. 1998.

Blandt de love, der er blevet ændret, er naturbeskyttelsesloven. Her er der tale om to ændringer:

Der er blevet indsat en bestemmelse om information og inddragelse af offentligheden ifm. større naturgenopretningsprojekter (§ 60 b).

Bestemmelsen har følgende indhold:

"§ 60 b. I forbindelse med sager af større betydning efter § 55, stk. 1 og 2, § 57 stk. 1, og § 60, stk. 1, informeres og inddrages den berørte offentlighed i beslutningsprocessen".

Bestemmelsens stk. 2 indeholder en bemyndigelse til miljø- og energiministeren til at fastsætte nærmere regler om, hvordan information og inddragelse af offentligheden skal finde sted. Et bekendtgørelsesudkast er sendt til høring i juli md. d.å.

Endvidere er den generelle klagebestemmelse i § 86 blevet ændre, således at ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, altid er klageberettiget, uanset om han er adressat for afgørelsen.

Den særstilling, som Danmarks Naturfredningsforening havde som klageberettiget, er blevet afløst af en generel klageret for visse landsdækkende foreninger m.v.

Klageberettigede er herefter

- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Efter § 86, stk. 2 kan "Naturklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde".

Som hidtil har også adressaten for afgørelsen, lokale foreninger og organisationer, der har væsentlige interesser i afgørelsen, samt offentlige myndigheder klageret.

De eksisterende bekendtgørelser efter naturbeskyttelsesloven, der indeholder bestemmelser om underretning om afgørelser, der kan påklages, vil blive justeret i lyset af lovændringerne. Forslag hertil er ligeledes blevet udsendt til høring i juli md. d.å.

Lovændringerne træder i kraft 15. sept. 2000 og gælder herefter i sager, der er afgjort i første instans efter lovens ikrafttræden.

(SNS j.nr. 1996-885/59-0001)

270. Vejledning om genopretning af vådområder (NBSKL § 60 a m.fl.)

Naturstyrelsen har i samarbejde med det øvrige ministerium og en række eksterne parter udarbejdet en vejledning om genopretning af vådområder, der er udsendt til amter m.v. i maj md. 2000.

Vandmiljøplan II indeholder en række initiativer, som skal nedbringe udvaskningen af kvælstof med 37.000 tons om året. Et af initiativerne i Vandmiljøplan II er genopretning af 16.000 ha vådområder, som skal reducere udvaskningen af kvælstof med 5.600 tons om året.

Vejledningen er delt i tre hæfter, som hver især dækker følgende hovedtemaer omkring genopretning af vådområder:

1. Rammer og lovgivning
2. Hydrologi, stofomsætning og opmåling
3. Projektforløb

Vejledningen er primært rettet til amterne, som står for den praktiske gennemførelse af vådområdeprojekterne, men kan også være relevant for interesseorganisationer og for de rådgivere, som står for gennemførelse af forundersøgelser. Materialet bygger på 10 års erfaringer med naturgenopretning og beskriver administrative og tekniske forhold, som kræver særlig opmærksomhed i forbindelse med vådområdeprojekter.

(SNS j.nr. 1996-425-0004)

271. Bekendtgørelse nr. 382 af 2. maj 2000 om ikrafttræden for Bornholms Amt af strandbeskyttelseslinjen og af forskellige bestemmelser i naturbeskyttelsesloven (NBSKL §§ 15 – 15 b)

Med lov nr. 439 af 1. juni 1994 om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse (Beskyttelse af kystområderne), blev strandbeskyttelseslinjen og klitfredningslinjen udvidet fra 100 m til 300 m, dog således at ikrafttrædelsestidspunktet blev udskudt, indtil miljø- og energiministeren – efter indstilling fra den i medfør af loven nedsatte Strandbeskyttelseskommission – havde truffet afgørelse om beskyttelseslinjerne endelige forløb.

Ved lov nr. 282 af 12 maj 1999 om ændring af lov om naturbeskyttelse og af lov om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse blev der tilvejebragt hjemmel for miljø- og energiministeren til at gennemføre en successiv, amtsvis ikrafttrædelse af de udvidede beskyttelseslinjer (se indrykning nr. 227, 243 og 254).

Bekendtgørelsen for Bornholms Amt, der trådte i kraft 1. juli 2000, er den første bekendtgørelse, der gennemfører den udvidede strandbeskyttelseslinje, der efter lovændringen i 1999 ikke længere skal tinglyses på berørte ejendomme men blot noteres i tingbogen (bekendtgørelsens § 2, stk. 3).

Bekendtgørelsen indeholder visse undtagelsesregler for arealer, der ikke tidligere har været omfattet af strandbeskyttelseslinjen, og som er omfattet af en lokalplan (§ 3), og om gentilplantning, hvor der efter den 1. aug. 1994 er foretaget tilplantning, som ikke er led i den hidtidige drift, i de tilfælde hvor tilladelse er meddelt efter bkg. nr. 801 af 5. okt. 1995 om overgangsordning vedr. beplantning på jordbrugsejendomme (§ 4).

(SNS j.nr. 1996-101-0553)

272. Handlingsplan for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse

Regeringen har den 22. marts 2000 nedsat et udvalg med tidligere industriminister Nils Wilhjelmsen som formand.

Udvalget skal udarbejde en rapport, der skal foreligge medio 2001, og som kan danne grundlag for regeringens handlingsplan for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse. Denne handlingsplan skal udarbejdes forud for regeringskonferencen i "Rio+10" i 2002. Der foregår sideløbende udarbejdelse af en dansk strategi for plantegenetiske ressourcer for fødevarer og landbrug samt arbejde om agrobiologisk diversitet.

Udvalget skal afgive en kortfattet rapport til regeringen med klare angivelse af mål og midler for en fremtidig, prioriteret indsats for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse.

Udvalget skal gøre status over de internationale forpligtelser samt nationale mål og strategier for fremme af biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse, samt de handlingsplaner, der har effekt for disse.

Udvalget skal vurdere indsatsen i forhold til de internationale forpligtelser, de nationale mål og strategier, og i den forbindelse afgrænse hvor indsatsen kan udbygges.

Udvalget skal gøre rede for behovet for den fremtidige indsats for at nå målene, herunder behovet for yderligere styrkelse af indsatsen for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse.

Udvalget skal endelig vurdere de anvendte virkemidler og behov for en styrket koordination og prioritering af indsatsen.

På denne baggrund skal udvalget:

- udarbejde forslag til gennemførelse af den nødvendige videnopbygning og overvågning
- udarbejde forslag til at sikre, styrke og målrette indsatsen for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse, herunder en optimering af anvendelsen af bestående virkemidler og en styrkelse af integrationen af disse hensyn i landbrug, skovbrug og fiskeri
- stille forslag om evt. ændret anvendelse af bestående virkemidler og om evt. nye virkemidler
- stille forslag om en styrket koordination og prioritering af indsatsen
- vurdere de erhvervs- og samfundsøkonomiske konsekvenser af forslagene.

Udvalgets indstillinger skal udarbejdes under hensyntagen til og medvirke til en uddybning af princippet om en bæredygtig udvikling, miljømæssigt, økonomisk og socialt.

Udvalget, der omfatter repræsentanter for jordbrugs- og fiskerierhvervene, natur- og friluftorganisationer, forskningsinstitutioner, berørte ministerier m.v. og særligt udpegede eksperter, betjenes sekretariatsmæssigt af Naturstyrelsen, der har nedsat et særligt sekretariat til løsning af opgaven.

(SNS j.nr. 1996-406-0011)

273. Fortidsmindebeskyttelseslinjens gyldighed på søterritoriet (§ 18)

Naturstyrelsen har i anledning af en forespørgsel fra et amt meddelt, at det er tvivlsomt, om, beskyttelseslinjen omkring fortidsminder gælder på søterritoriet, idet der kan anføres argumenter for såvel som imod. Det hedder videre i udtalelsen:

"Men som det fremgår af Vejledning om naturbeskyttelsesloven af 1993 (side 149) er anlæg, opfyldninger, inddæmninger m.v. på søterritoriet ikke reguleret efter naturbeskyttelsesloven, bortset fra områder der er omfattet af lovens § 51, stk. 1 eller stk. 2, og beskyttede naturtyper der er omfattet af lovens § 3.

Desuden kan det af lovbemærkninger til naturfredningsloven af 1969 sluttes, at loven kun gælder på søterritoriet i det omfang, det er udtrykkeligt nævnt i loven eller i bemærkningerne til loven. Naturbeskyttelseslovens § 18 giver i sin formulering det indtryk, at bestemmelsen sigter mod en regulering af forhold på land, hvorfor beskyttelseszonen med god ret kan siges ikke at være gældende på søterritoriet.

Det skal samtidig understreges, at det i første omgang tilkommer amtet selv at afgøre udstrækningen af amtets kompetence. Amtets afgørelse vil i givet fald kunne påklages til Naturklagenævnet, såfremt afgørelsen foreligger i en form som evt. ankeberettigede kan reagere på. I sidste instans vil det være domstolene, der afgør lovens fortolkning.

I forbindelse med den konkrete sag med anlæg af havneområde, må det gælde, at når opfyldningen er foretaget, så vil den del af havneområdet, der er beliggende indenfor skansens 100 m beskyttelseslinje, være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 18. Det betyder, at der skal søges om dispensation eller ændring af beskyttelseslinjen til etablering af krananlæg m.v. på havnen".

(Skrivelse af 6. marts 2000, SNS j.nr. 1996-143/4-0012)

274. Åbeskyttelseslinjen i sager om forlægning af vandløb (NBSKL § 16)

Naturstyrelsen har i anledning af en forespørgsel fra et amt om rækkevidden af naturbeskyttelseslovens § 16 i forhold til naturgenopretningsprojekter, der indebærer forlægning af vandløb, som hidtil har afkastet åbeskyttelseslinje, udtalt bl.a. følgende:

"Lovens § 16 indeholder et forbud mod at ændre tilstanden af arealer inden for en afstand af 150 m fra vandløb, der er registreret med en beskyttelseslinje i henhold til den tidligere lovgivning.

Den rejste problemstilling har ikke tidligere være forelagt for Naturstyrelsen. Naturklagenævnets sekretariat her telefonisk oplyst, at spørgsmålet heller ikke har været efterprøvet i Naturklagenævnet.

Det er Naturstyrelsens opfattelse, at naturbeskyttelseslovens åbeskyttelseslinje må følge vandløb, der er registreret med en beskyttelseslinje, uanset om vandløbet flytter sig naturligt eller som resultat af en bevidst, menneskelig indgriben.

I takt med at en vandløbs forløb ændres, ændres beskyttelseszonen således tilsvarende. Virkningen heraf vil være, at hidtil ubeskyttede arealer inddrages under åbeskyttelseslinjen. Tilsvarende vil hidtil beskyttede arealer ophøre med at være beskyttet efter § 16.

Åbeskyttelseslinjen er som naturbeskyttelseslovens øvrige beskyttelseslinier en generel rådighedsindskrænkning, der har karakter af erstatningsfri regulering af ejendomsretten.

Det bemærkes i den forbindelse, at naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2 og 5, giver amtsrådet – i byzone og sommerhusområder kommunalbestyrelsen – adgang til at dispensere fra forbuddet i § 16, stk. 1.

Amtsrådets og kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 65, stk. 2 og 5, jf. § 16, stk. 1, er undergivet klageadgang til Naturklagenævnet. Naturklagenævnet har således den endelige administrative afgørelse af, om et areal er omfattet af åbeskyttelseslinjen efter lovens § 16, og om der i givet fald kan dispenseres til en ansøgt tilstandsændring".

(Skrivelse af 28. april 2000, SNS j.nr. 1996-001/LAN-0003

275. Naturklagenævnsafgørelser (formandsafgørelser) om retablering af ulovlige indgreb i arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (NBSKL § 3)

1. Et amt meddelte afslag på en ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, til en foretaget opfyldning af et moseområde og påbud om genetablering af området. Baggrunden for sagen var følgende:

Amtet meddelte den 1. november 1995 dispensation til at oprense et vandhul i den vestlige del af moseområdet. I denne afgørelse blev vandhullet sammen med den tilhørende mose opgjort til at udgøre et areal på ca. 3.200 m². Mosen blev beskrevet som helt tilgroet overvejende med gråpil og enkelte dunbirk. Af dispensationen fremgik det, at der kunne foretages en planering nord for vandhullet. Ved afgørelsen lagde amtet vægt på, at vandhullet og det omliggende moseareal efter oprensningen kunne udnyttes rekreativt.

Den 15. okt. 1996 blev amtet oplyst om, at campingpladsen på ejendommen ønskede at udnytte arealerne omkring vandhullet og mosen til let camping. Amtet sendte den samme md. et brev til campingpladsen med et luftfoto, hvorpå der var indtegnet den omtrentlige grænse for arealet, der var omfattet af naturbeskyttelsesloven. Det fremgik af brevet, at ændringer eller indgreb i dette område ville kræve en dispensation fra denne lov.

I foråret 1998 blev amtet efter en henvendelse opmærksom på, at der var sket opfyldning og planering af størstedelen af mosearealet, så der kun var ca. 500 m² af naturområdet tilbage. Campingpladsens lejrchef gjorde i den anledning gældende, at det område, som amtet havde udlagt som mose, ikke var korrekt, idet det ikke havde været mose, men et braklagt areal.

Amtet fandt ikke, at der var fremkommet oplysninger, som kunne begrunde, at området ikke var omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det udførte indgreb var efter amtets opfattelse meget voldsomt, idet et stort moseområde var ødelagt. For at genskabe et naturområde på dette sted, ville det være nødvendigt at etablere et vandhul, som på det dybeste sted mod vest var ca. 2 m dybt og i den østlige ende blot var et lavvandet område

med en vandstand på 10-20 cm. På denne måde ville der med tiden blive skabt et areal, som både havde en reel vandflade, og et areal som i løbet af forholdsvis kort tid ville blive et sumpareal.

På denne baggrund meddelte amtet nærmere angivne påbud, herunder om etablering af vandhul/lavvandsområde på ca. 3.000 m², med henblik på retablering af moseområdet.

Amtets afgørelse blev påklaget til Naturklagenævnet med henvisning til bl.a., at der ikke var tale om et moseareal, fordi der ikke var tørvedannelse på arealet.

Naturstyrelsen udtalte over for Naturklagenævnet bl.a., at det pågældende areal før opfyldningen bestod af en lille sø omgivet af mose i naturbeskyttelseslovens forstand. Vegetationen på arealet bestod af gråpilebuske, der var dominerende, en del dunbirk, og i øvrigt var der tagrør, rødæl, stor nælde, lodden dueurt og almindelig røn, hvilket er typisk for en mose under tilgroning.

I formandsafgørelsen, der stadfæstede amtets afgørelse, er anført bl.a. følgende:

"Om der er tale om en mose eller lignende afhænger ifølge lovmotiverne primært af en vurdering af de botaniske forhold, herunder om naturligt forekommende moseplanter dominerer i forhold til plantearter fra andre naturtyper.

På baggrund af oplysninger i sagen, herunder Naturstyrelsens udtalelse, finder Naturklagenævnet, at arealet må karakteriseres som en mose eller lignende, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2. Beskyttelsen er ikke afhængig af, om der findes tørvelag.

Efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, kan der kun i særlige tilfælde meddeles dispensation fra forbudet i § 3 mod indgreb i beskyttede naturtyper. Ved afvejningen af, om der bør meddeles dispensation fra § 3, indgår bl.a. en vurdering af områdets naturmæssige værdier i forhold til de interesser, der er baggrund for et eventuelt indgreb.

Der findes ikke at foreligge sådanne særlige forhold, der kan begrunde en dispensation til den foretagne opfyldning af mosearealet".

(Klagenævnets afgørelse af 28. febr. 2000, NKN j.nr. 97-131/700-0040, SNS j.nr. 4316/12-0006)

2. Et amt meddelte afslag på dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til bibeholdelse af en foretaget opfyldning af et moseareal med påbud om, at mosen skulle reableres ved, at jordfyldet blev fjernet fra mosen ned til det oprindelige niveau.

Den pågældende mose var på amtets vejledende registrering over arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, registreret som beskyttet. Amtet havde foretaget besigtigelse, der bekræftede registreringen, idet mosen var større end 2500 m², fugtig og tilvokset med typiske moseplanter, herunder smalbladet kæruld, stiv star, lysesiv, knæbøjet rævehale m.v.

Amtet konstaterede i maj 1998, at en del af mosearealet var fyldt op med jordmateriale. Ejeren oplyste, at der var deponeret ca. 90 m³ jord i mosen. Amtet vurderede imidlertid, bl.a. på baggrund af en opmåling, at et areal på mellem 700-1000 m² moseareal var opfyldt, og at der var deponeret mere end 90 m³ jord i mosen.

Baggrunden for opfyldningen var, at ejeren havde anskaffet en lavtryksvandingsmaskine, bestående af en meget lang "arm", forsynet med flere sæt hjul, der bar armen, og at et af hjulsættene gik gennem en del af mosen.

Amtet fandt imidlertid ikke, at der forelå sådanne særlige omstændigheder i sagen, at det kunne begrunde en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, men at opfyldningen i mosen væsentligt forringede mosens tilstand ved at indskrænke mosearealet samt udtørre og næringsberige mosen.

Ejeren påklagede amtets afgørelse til Naturklagenævnet, idet han gjorde gældende bl.a., at såfremt han ikke kunne køre vandingsmaskinen gennem mosen, ville det betyde, at et areal på ca. 4,5 ha nord for mosen ikke kunne vandes og dermed dyrkes hensigtsmæssigt.

I formandsafgørelsen, det stadfæstede amtets afgørelse, hedder det bl.a.:

"Hensigten med bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 om moser er navnlig at beskytte dyre- og planteliv. Hensigten er således dels at beskytte den enkelte mose mod tilstandsændringer, dels at bevare mosen som spredningskorridor til lignende lokaliteter i et område.

Der ses ikke at være fremkommet oplysninger i sagen, der kan føre til en ændring af amtets afgørelse. Der er herved lagt vægt på, at begrundelsen for ønsket om opfyldning af mosen – den store dyrkningsmæssige og økonomiske betydning af området nord for mosen – ikke udgør et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation. Det forhold, at ejeren af

ejendommen har anskaffet en meget stor vandingsmaskine, der kræver et stabilt, bæredygtigt underlag, de steder, hvor hjulene

kører, er ikke en tilstrækkelig begrundelse for det allerede foretagne/ønskede indgreb i mosen.

Mosen skal være retableret i overensstemmelse med amtets afgørelse inden den 1. september 2000. Det vil sige, at mosen retableres ved, at det deponerede jord fjernes fra mosen ned til oprindeligt niveau".

(Klagenævnets afgørelse af 22. marts 2000, NKN j.nr. 97-131/500-0010, SNS j.nr. 4316/0-0004)

3. Et amt afslog at dispensere fra naturbeskyttelseslovens § 3, til en allerede påbegyndt terrænregulering på et hedeområde, registreret som beskyttelsesområde i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 og meddelte samtidig påbud i henhold til naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 3, om retablering af arealet inden en vis frist.

Ejeren påklagede afgørelsen til Naturklagenævnet, idet han bl.a. henviste til, at han for nylig havde overtaget ejendommen og ikke var bekendt med, at området var undergivet nogen form for restriktioner.

Af formandsafgørelsen, der stadfæstede amtets afgørelse, fremgår bl.a. følgende:

"Efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, kan dispensation kun meddeles i særlige tilfælde. Der lægges herved bl.a. vægt på, om naturen er uden særlig fredningsmæssig interesse og om ændringen ikke skønnes at medføre nogen særlig forringelse i naturtilstanden eller om ændringen efter en samlet vurdering må siges at have en naturforbedrende funktion.

Terrænregulering af heder er som udgangspunkt en uønsket ændring af naturtilstanden.

Den konkrete kuperede hede med varieret og artsrig klithedeflora findes af såvel landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske grunde at burde bevares.

Der ses ikke at foreligge sådanne særlige forhold, at der undtagelsesvist kan dispenseres fra naturbeskyttelseslovens § 3. Der henses herved bl.a. til omfanget af terrænreguleringen samt til, at det ikke kan tillægges særlig betydning, at ingen tilsyneladende har gjort klageren opmærksom på forholdet i forbindelse med dennes erhvervelse af ejendommen".

(Klagenævnets afgørelse af 4. febr. 2000, NKN j.nr. 97-131/650-0027, SNS j.nr. 1996-4316/0-0004)

D. Et amt meddelte dispensation fra naturbeskyttelseslovens §§ 3 og 16 til bibeholdelse af del af en ulovlig opfyldning af en strandeng samt påbud om fjernelse af den resterende del af opfyldningen.

Det opfyldte areal var strandeng og fersk eng og indgik i et større sammenhængende strandengsområde af stor værdi, som var registreret i en strandengsrapport fra 1988. Arealet lå endvidere inden åbeskyttelseslinien og var omfattet af EU-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde.

Ifølge regionplanen måtte der ikke inden for områder omfattet af Ramsarkonventionen eller EF-fuglebeskyttelsesdirektivet træffes dispositioner der stred mod de fastsatte hensigter i direktiverne.

Amtets afgørelse gik ud på, at en nærmere angivet del af opfyldningen kunne bevares i overensstemmelse med retningslinier angivet på et kortbilag, mens den resterende del af den opfyldte jord blev påbudt fjernet.

Som begrundelse for afgørelsen henviste amtet til, at strandengen var af en sådan værdi, at en del af opfyldningen burde fjernes. Amtet lagde samtidig vægt på, at strandengen – ud over at være beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 – var omfattet af åbeskyttelseslinien samt EF-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde.

Danmarks Naturfredningsforening påklagede amtets dispensation til Naturklagenævnet, idet foreningen gjorde gældende, at der var tale om opfyldning og ødelæggelse af en strandeng af særdeles fin kvalitet, hvorved områdets naturtype var blevet forringet, og at der derfor ikke burde meddeles dispensation til opretholdelse af nogen del af den opfyldte jord da der ikke var tale om bydende nødvendige samfundsinteresser.

Af formandsafgørelsen, der ændrede amtets dispensation til at afslag, fremgår bl.a. følgende:

"Efter lovbemærkningerne til § 3 er en almindelig økonomisk interesse ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde en dispensation fra lovbestemmelse, og der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper.

Formålet med forbudet i § 16 er især at bevare vandløbene som værdifulde elementer i landskabet og som levesteder og spredningskorridorer for plante- og dyreliv.

I den foreliggende sag ses der ikke at foreligge sådanne omstændigheder, som kan begrunde en dispensation. Ejendommens beliggenhed i EU-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde

betyder endvidere, at der skal udvises særlig tilbageholdenhed ved meddelelse af dispensationer."

(Klagenævnets afgørelse af 4. august 2000, NKN j.nr. 97-131/800-0026, SNS j.nr. 1996-4316/0-0004)

Kommentar:

De ovennævnte afgørelser demonstrerer den strenge praksis i tilfælde af ulovlige indgreb i § 3-områder, karakteriseret af, at der normalt ikke dispenseres til allerede foretagne indgreb, hvis der ikke ville være blevet meddelt dispensation, såfremt der var blevet ansøgt herom før indgrebet, samt at der i sådanne sager meddeles påbud enten om en direkte retablering eller om foranstaltninger, der på længere sigt vil medføre en genopretning af den hidtidige tilstand.

276. Naturklagenævnets afgørelse om opfyldning af et vandhul i byzone omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Et amt meddelte afslag efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, på en ansøgning om dispensation til at opfylde et vandhul samt påbud om, at det materiale, der var fyldt i vandhullet, skulle fjernes inden en bestemt frist.

Ejeren af ejendommen påklagede amtets afgørelse til Naturklagenævnet.

Ejendommen lå i byzone i et område omfattet af en lokalplan, ved hvis vedtagelse i 1997 ejendommen blev overført til byzone og udlagt til boligformål. Vandhullet var ikke nævnt i lokalplanen.

Hovedparten af ejendommen henlå med græs, og stødte bl.a. op til et moseområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Amtet konstaterede ved en opmåling af vandhullet, at det havde et areal på mindst 135 m², hvorfor amtet fandt, at vandhullet var omfattet af § 3. Amtet vurderede ikke, at vandhullet kunne karakteriseres som uddødt, og der var ikke tegn på, at det havde modtaget spildevand el. lign. Amtet fandt det i øvrigt sandsynligt, at vandhullet spillede en ikke uvæsentlig rolle for faunavandringen mellem en nærliggende søs vandområde og andre våde biotoper.

Klageren, gjorde bl.a. gældende, at vandhullet var under 100 m²-grænsen i naturbeskyttelseslovens § 3, at søen, efter hans opfattelse var ubrugelig, ildelugtende og farlig og at der ikke var fisk, padder, flora eller fauna, der kunne overleve i søen, hvorfor søen ikke havde betydning for områdets natur.

Klageren fandt i øvrigt, at en opfyldning var så perifer og bagatelagtig, at den kunne iværksættes uden dispensation.

Som begrundelsen for sin afgørelse henviste amtet bl.a. til, at en biotop belastet af tidligere tiders belastning efter amtets opfattelse ikke umiddelbart burde opgives eller fjernes. Afgørelsen var truffet på baggrund af en konkret vurdering af den pågældende biotop. Det var amtets opfattelse, at fjernelse af en beskyttet biotop – uanset dennes beliggenhed – ikke kunne karakteriseres som perifer eller bagatelagtig.

Under Naturklagenævnets behandling af sagen udtalte Naturstyrelsen på baggrund af en besigtigelse af lokaliteten, bl.a., at vandhullet havde været større i løbet af vinteren og foråret, men sandsynligvis i løbet af sommeren ville få et areal på under 100 m². Der vurderedes ikke at være ilt i vandhullet og styrelsen observerede ikke dyr i eller ved vandhullet. Vandhullets betydning for flora og fauna fandtes på den baggrund at være meget begrænset. Styrelsen fandt heller ikke, at ejendommen var af speciel betydning for faunaens mulighed for at vandre mellem ..... Sø og moseområdet øst herfor.

Af Naturklagenævnets afgørelse, der ændrede amtets afslag til en dispensation fremgår bl.a. følgende:

"Under hensyn til det af amtet oplyste om den foretagne opmåling af søen lægges det til grund, at vandhullet det meste af året har et areal på over 100 m² og dermed er omfattet af beskyttelsen efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Nævnet finder, at der som anført i vejledningen til naturbeskyttelsesloven bør følges en lempelig dispensationspraksis ved ansøgninger om fjernelse af småsøer og vandhuller på– under 500 m², hvis disse er uden større naturmæssig eller rekreativ betydning, er privatejede og ligger i parcelhushaver og lignende.

Navnlig henset til Naturstyrelsens observationer må vandhullets betydning for områdets natur anses for meget beskeden. Der lægges herved især vægt på, at der ikke synes at være ilt i vandet eller dyr i eller omkring vandhullet samt at vandhullet bl.a. på grund af den beskeden afstand til ..... Sø ikke findes at kunne have særlig betydning for planters og dyrs spredningsmuligheder til moseområderne mod øst. Vandhullet findes heller at have rekreativ værdi.

Der henses endvidere til, at ejendommen i 1997 er overført til byzone ved en lokalplan, der ikke nævner vandhullet, men angiver, at ejendommen alene må anvendes til beboelse samt at der under alle omstændigheder er eller vil blive bygget helårshuse på klagers ejendom og ejendommene nord og syd herfor."

(Klagenævnets afgørelse af 17. maj 2000, NKN j.nr. 97-131/200-0019, SNS j.nr. 1996-4346/0-0004)

277. Naturklagenævnsafgørelse (formandsafgørelse) om beregning af klagefristen (NBSKL § 87, stk. 1)

I en formandsafgørelse om beregning af klagefristen på 4 uger efter naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 1 i en konkret sag er anført følgende:

"Ifølge naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 1, skal en klage være indgivet skriftligt inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

..... Amts afgørelse blev meddelt i brev af 7. maj 1999, og afgørelsen blev offentliggjort den 18. maj i Oplandsavisen.

Klagefristens sidste dag er den 15. juni 1999.

Det fremgår af selve faxens datering og klokkeslæt, at klagen er indkommet på fax i amtet den 15. juni kl. 23.58.

Det er i Naturklagenævnets praksis fastslået, at en pr. fax indgivet klage for at være rettidig må være modtaget inden kontortids ophør på klagefristens sidste dag.

..... fax er modtaget efter kontortids ophør på klagefristens sidste dag, og er derfor for sent indkommet.

Af hensyn til en konsekvent og ensartet praksis vedrørende fristberegning, må sagen derfor afvises fra realitetsbehandling".

(Klagenævnets afgørelse af 15. marts 2000, NKN j.nr. 97-131/800-0021, SNS j.nr. 1996-4316/0-0004)

278. Højesteretsdom om en frivillig fredning af et kastanietræ

I 1952 blev der tinglyst en fredningsnævnsafgørelse om fredning af et kastanietræ foran et hotel. Senere blev det konstateret, at træet stod på kommunens grund. Kommunen accepterede imidlertid fredningen og havde også i et vist omfang foretaget beskæring o.lign. af træet.

I 1990 blev der konstateret skader på bygningen. Nævnet og Naturstyrelsen afslog – på linie med kommunens indstilling – ansøgningen fra ejerne af bygningen, der i mellemtiden var blevet opdelt i ejerlejligheder, om en dispensation fra deklARATIONEN til fældning af træet.

Ejerforeningen anlagde sag mod nævnet og styrelsen med påstand om, at fredningen skulle ophæves, og fik medhold i denne påstand.

Højesteret begrundede dommen med, *at* en overenskomst om frivillig fredning efter den dagældende naturfredningslovs § 11 alene kunne indgås med ejeren af den pågældende ejendom, *at* fredningsnævnet derfor ikke havde haft hjemmel til på dette grundlag at træffe afgørelse om fredning, *at* en sådan mangel ved afgørelsen ikke kunne anses for uvæsentlig, *at* afgørelsen herefter var ugyldig, og *at* hverken det forhold, at kommunen havde accepteret fredningen, eller den lange tid, der var forløbet, kunne føre til et andet resultat.

Dissens idet 2 af de 5 højesteretsdommere voterede for en stadfæstelse af Landsrettens dom, der frifandt fredningsnævnet samt Naturstyrelsen.

(Højesterets dom af 14. okt. 1999 i sag 152/1998 jf. UFR 2000, s. 95 ff., SNS j.nr. 1996-1211/12-0034)